

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Stratejik Pazarlama Daire Başkanlığı

TARIM, GIDA VE ORMAN ÜRÜNLERİ

DIŞ TİCARETİNDE HEDEF ÜLKE

ANALİZ RAPORU

2021
ANKARA

ÇALIŞMANIN AMACI

Yaşamın her alanını etkileyen Covid-19 salgını nedeniyle diğer birçok alanda olduğu gibi tarım ve gıda sektörü de derinden etkilenmiş olup tarımsal üretimde kendine yeterliliğin önemi bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Tarımın stratejik öneminin net olarak anlaşıldığı bu dönemde tarım ürünleri dış ticaretinin sürdürülebilir ihracat modeli anlayışı ile şekillendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

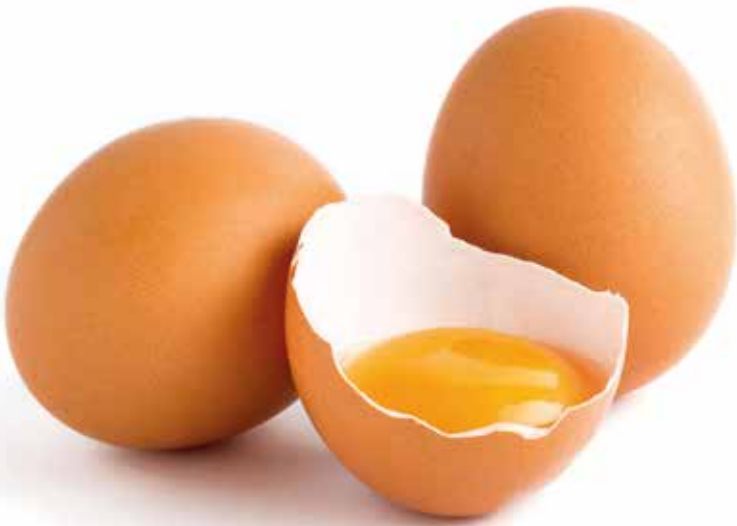
Ülkemiz 2019 yılı tarım ürünleri ihracatı 19,7 Milyar Dolar iken 2020 yılında bu rakam 20,7 Milyar Dolara, 2019 yılında 14,6 Milyar Dolar olarak gerçekleşen tarım ürünleri ithalatı ise 2020 yılında 15,2 Milyar Dolara ulaşmıştır. Geleneksel ticaret ortaklarımız önemli bir değişim göstermemiş ve Irak, Almanya, Rusya, Brezilya ve ABD olarak kayıtlara geçmiştir. Tarım, gıda ve orman ürünleri dış ticaretinde yoğun olarak talep gören ürünlere sahip ve marka değeri olan ülkemizin ihracatta yapması gereken en önemli çalışmanın geleneksel pazarlara ilave olarak alternatif pazarlar geliştirmek olduğu düşünülmektedir. Belirli ihracat pazarlarının dışına çıkılmaması durumunda ekonomik, siyasi ve ticari nedenlerle meydana gelebilecek daralma durumlarında yine siyasi, ekonomik ve sosyal sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye, birçok tarım ve gıda ürünü üretim ve ticaretinde önde gelen ülkeler arasındadır. Ülkemiz fındık, kiraz, incir, kayısı ve ayva üretiminde dünyada birinci, haşhaş, kavun, karpuz ve mercimek üretiminde ikinci, antepfıstığı, kestane, vişne, hıyar ve ceviz üretiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bununla birlikte yaş ve kurutulmuş sebze ve meyve, su ürünleri, işlenmiş tarım ürünleri, un, zeytinyağı, bal, yumurta ve süt ürünleri başta olmak üzere birçok tarım ve gıda ürünüde ihracat avantajına sahip konumda olduğumuz söylenebilir.

Üretimin sürdürülebilirliği, ancak ihracatın sürdürülebilir olması ile mümkündür. Bu nedenle kırsal kalkınma çalışmalarının hedefi olan sosyal ve ekonomik gelişmemizin sağlanması adına ülkelerin tüketim alışkanlıkları ve talepleri doğrultusunda üretimin şekillendirilmesi ve söz konusu ülkelere yönelik lobi çalışmalarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Bununla birlikte pandemi döneminden sonra üretim olduğu kadar küresel ticarete bir değişim sürecine girmiş, spesifik talep eğilimleri gelişmiş, sağlıklı gıdaya erişim daha önce hiç olmadığı kadar ön plana çıkmıştır. Asya Pasifik ülkeleri gibi yeni küresel pazar alanlarının ortaya çıkması ve ürün fiyatlarında yaşanan artışa rağmen; ihracatçı ülkelerin mevcut ticari konumlarını korumaları ve rekabete Güney Amerika, Orta Asya ve hatta Afrika ülkelerinin dahil olması, ülkemizin yeni pazarlara ve yeni üretim stratejilerine sahip olması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sözü edilen bu gelişmeler neticesinde 'Tarım, Gıda ve Orman Ürünleri Dış Ticaretinde Hedef Ülke Analiz Raporu' hazırlanmıştır. Raporun amacı, alternatif pazarlara erişim vizyonu çerçevesinde tarım, gıda ve orman ürünlerimizi ihraç edebileceğimiz ve 'Hedef Pazar Ülkeler' olarak adlandırabileceğimiz yeni ülkeleri analiz etmek ve ortaya koymaktır.

YUMURTA

YUMURTA

Dünya Yumurta İthalatında İlk 20 Ülke (GTIP 0407)

	İthalatçı Ülkeler	GTIP 0407 - Yumurta - İthalatçı Ülkeler						
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı	Miktar Birimi	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
	Dünya	4.037.008	-	-	-	3	-1	100
1	Almanya	634.030	375.251	Ton	1.690	-1	0	15,7
2	Hollanda	442.799	284.324	Ton	1.557	9	6	11,0
3	Rusya	290.228	86.884	Ton	3.340	9	-5	7,2
4	Hong Kong	232.675	183.824	Ton	1.266	7	3	5,8
5	Suudi Arabistan	185.121	69.815	Ton	2.652	40	151	4,6
6	Belçika	152.536	247.087	Ton	617	2	-4	3,8
7	Meksika	143.456	-	-	-	-2	-22	3,6
8	Singapur	135.768	1.660.032.403	Adet	-	7	-8	3,4
9	BAE	104.053	-	-	-	3	25	2,6
10	Irak	100.453	34.798	Ton	2.887	-24	-54	2,5
11	Fransa	95.080	62.591	Ton	1.519	-2	-6	2,4
12	İngiltere	87.341	28.766	Ton	3.036	1	46	2,2
13	Kanada	70.888	34.344.839	Düzine	2	-3	-16	1,8
14	İtalya	63.610	43.851	Ton	1.451	2	26	1,6
15	ABD	62.928	8.038.598	Düzine	8	0	0	1,6
16	İsviçre	60.671	29.929	Ton	2.027	2	9	1,5
17	Avusturya	55.935	28.096	Ton	1.991	4	-10	1,4
18	İspanya	53.847	15.856	Ton	3.396	1	-4	1,3
19	Macaristan	52.640	-	-	-	16	6	1,3
20	Katar	50.235	37.298	Ton	1.347	-4	-5	1,2

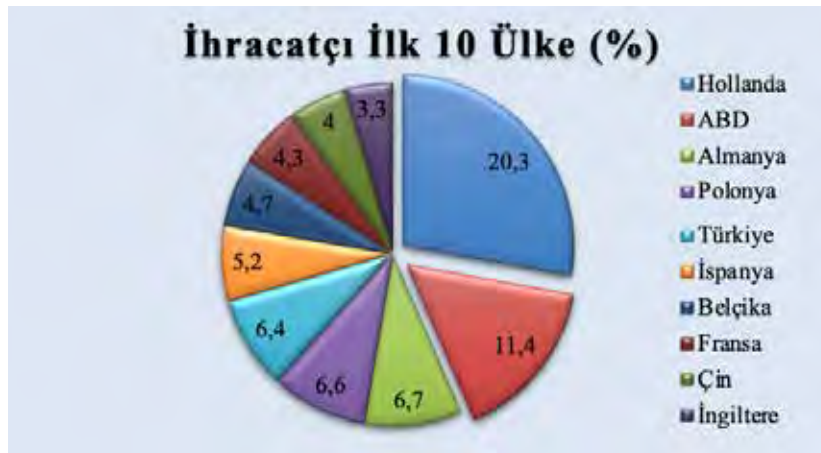
Dünya yumurta ihracatı tutarı 4 Milyar Dolar'dır. En büyük ithalatçı ülke 634 Milyon Dolar tutarı ve %15,7 pazar payı ile Almanya olarak karşımıza çıkmaktadır. Almanya'yı sırasıyla Hollanda (442,7 Milyon Dolar), Rusya (290,2 Milyon Dolar), Hong Kong (232,6 Milyon Dolar) ve Suudi Arabistan (185,1 Milyon Dolar) takip etmektedir.

Dünya Yumurta İhracatında Önde Gelen Ülkeler

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 0407 - Yumurta - İhracatçı Ülkeler						
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı	Miktar Birimi	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
	Dünya	4.018.875	-	-	-	3	-1	100
1	Hollanda	816.919	477.752	Ton	1.710	3	7	20,3
2	ABD	459.641	221.667.279	Düzine	2	2	0	11,4
3	Almanya	267.823	114.973	Ton	2.329	-1	-10	6,7
4	Polonya	265.778	199.246	Ton	1.334	2	-9	6,6
5	Türkiye	256.352	217.968	Ton	1.176	-5	-14	6,4
6	İspanya	207.901	126.509	Ton	1.643	7	18	5,2
7	Belçika	187.115	158.857	Ton	1.178	3	15	4,7
8	Fransa	173.827	47.494	Ton	3.660	1	2	4,3
9	Çin	160.848	95.847	Ton	1.678	-1	-5	4,0
10	İngiltere	132.058	18.032	Ton	7.324	15	7	3,3
11	Malezya	126.006	2.102.806.956	Adet	0,06	5	-14	3,1
12	Ukrayna	97.298	106.794	Ton	911	22	-13	2,4
13	Çekya	52.136	24.596	Ton	2.120	8	4	1,3
14	Kanada	51.342	4.860.130	Düzine	11	3	-8	1,3
15	Macaristan	49.867	-	-	-	4	-8	1,2
16	Portekiz	48.276	24.962	Ton	1.934	4	1	1,2
17	Bulgaristan	47.268	26.168	Ton	1.806	11	6	1,2
18	Japonya	42.982	18.128	Ton	2.371	50	109	1,1
19	Brezilya	42.575	13.035	Ton	3.266	-3	-29	1,1
20	Ürdün	39.502	172.889.290	Adet	0,23	54	89	1

Dünyada 4 Milyar Dolar tutarında yumurta ihracat hacmi bulunmaktadır. Hollanda 816,9 Milyon Dolar tutarı ve %20,3 pazar payı ile en fazla ihracat yapan ülke durumundadır. Hollanda'yı sırasıyla ABD (459,6 Milyon Dolar), Almanya (267,8 Milyon Dolar), Polonya (265,7 Milyon Dolar) ve Türkiye (256,3 Milyon Dolar) izlemektedir.

Türkiye Yumurta İhracatında İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 0407 - Yumurta - Ülkemizin İhracatı					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2020'de İhraç Edilen Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	256.352	100	217.968	1.176	-5	-14
1	Suriye	46.177	18	50.545	914	43	3
2	BAE	42.410	16,5	41.181	1.030	46	137
3	Irak	36.984	14,4	15.449	2.394	-37	-72
4	Kuveyt	29.802	11,6	33.644	886	313	-8
5	Katar	24.768	9,7	24.890	995	69	6
6	Umman	20.347	7,9	14.853	1.370	80	137
7	Suudi Arabistan	10.100	3,9	9.300	1.086	2	-19
8	Afganistan	8.080	3,2	7.966	1.014	16	1.851
9	Rusya	7.569	3	2.573	2.942	0	124
10	Bahreyn	6.945	2,7	6.570	1.057	25	62
11	Azerbaycan	6.033	2,4	4.313	1.399	-4	35
12	Kazakistan	5.010	2	1.257	3.986	0	188
13	Libya	2.811	1,1	1.210	2.323	115	208
14	Nijerya	2.067	0,8	491	4.210	288	7.425
15	Gürcistan	1.778	0,7	1.087	1.636	124	37
16	Uganda	801	0,3	196	4.087	0	993
17	Somali	637	0,2	731	871	38	82
18	Sudan	548	0,2	168	3.262	43	-66
19	Türkmenistan	511	0,2	128	3.992	0	23
20	Fildişi Sahili	391	0,2	91	4.297	22	-5

Türkiye'nin 2020 yılı yumurta ihracat tutarı 256,3 Milyon Dolardır. Türkiye'nin en önemli ihraç pazarı 46,1 Milyon Dolar ihracat tutarı ve %18 pazar payı ile Suriye'dir. Suriye'yi sırasıyla BAE (42,4 Milyon Dolar), Irak (36,9 Milyon Dolar), Kuveyt (29,8 Milyon Dolar) ve Katar (24,7 Milyon Dolar) izlemektedir.

Ülkemiz yumurta ihracatında Irak'ın pazar payı bir önceki yıla oranla %72 oranında ve Sudan'ın pazar payı ise %66 oranında azalmıştır. Dünya ithalatında söz sahibi ülkelerden Almanya, Hollanda, Rusya, Hong Kong ve Suudi Arabistan potansiyel ihraç pazarları olarak öne çıkmaktadır.

Yumurta İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	AB Ülkeleri	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	Hong Kong	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	BAE	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
4	Rusya	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
5	Suudi Arabistan	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	Hollanda	
2	Almanya	
3	ABD	
4	Çin	
5	Polonya	

SONUÇ

Yapılan çalışma, tarım, gıda ve ormancılık ürünleri için ülkemizin mevcut pazarlarının Rusya, Irak başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleri, Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri ve coğrafi ve kültürel açıdan yakın olduğumuz ülkeler olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte, arz ve kalite açısından güçlü olduğumuz ürünler için gelişen “Asya Pasifik” pazarı önemli bir alternatif olarak görünmektedir. Bu noktada Çin, Vietnam, Tayland ve Tayvan ön plana çıkan ülkelerdir. Japonya sağlıklı ve kaliteli ürün talebi ile Uzakdoğu’nun cazip ve prestijli pazarı olma özelliğini devam ettirmekte, Amerika kıtası hem tedarik hem de talep yönünden hızlı bir büyümeye sahip olmasından dolayı odaklanması gereken önemli bir lokasyon olarak ön plana çıkmaktadır.

Ülkemiz ihracatında belirli ülkelere odaklanması ve bu ülkeler ile yaşanabilecek olası siyasi ve ekonomik sorunlarda ortaya çıkabilecek muhtemel krizleri önlemek amacıyla alternatif pazarlar geliştirilmesi ve buralara yönelik mikro tanıtım ve pazarlama çalışmalarının geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu noktada ürün özelinde alternatif olarak değerlendirilen ve bu ülkelere yapılacak ihracatta rakip olarak görülen ülkeler ile hedef olarak belirlenen ülkelere satılabilecek ürün listeleri aşağıda yer almaktadır.

ÜLKELERDEN HEDEF ÜRÜN VE ÜRÜN GRUPLARI ANALİZİ

	Ülkeler	Satılabilir Ürünler
1	AB Ülkeleri	Kanatlı eti, kavun, makarna, yumurta, çilek, domates
2	ABD	Ayva, çikolata, çilek, karpuz, kavun, limon, makarna, mandarin, ormancılık ürünleri, yaş üzüm, kesme çiçek, canlı bitkiler, unlu mamuller ve çiçek soğanları
3	Afganistan	Un, yumurta
4	Almanya	Antep fıstığı (kabuklu), çilek, domates, unlu mamuller, elma, limon, mandarin, peynir, portakal, süt ürünleri, ormancılık ürünleri, fındık (kabuklu), yaş-kuru üzüm, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları ve peynir
5	Arnavutluk	Ayva
6	Azerbaycan	Çilek
7	BAE	Domates, kuru üzüm, süt ürünleri, yumurta, kavun ve makarna
8	Belçika	Çilek, incir
9	Beyaz Rusya	Kuru kayısı
10	Brezilya	Zeytinyağı ve kuru üzüm
11	Bulgaristan	Çilek
12	Çin	Antep fıstığı (kabuklu), çikolata, unlu mamuller, fındık (kabuklu), incir, kanatlı eti, karpuz, kiraz, kuru kayısı, kuru üzüm, makarna, portakal, su ürünleri, süt ürünleri, un, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, çiçek soğanları
13	Danimarka	Su ürünleri
14	Endonezya	Elma, mandarin, şeker ve şeker ürünleri, yaş üzüm ve bal
15	Fransa	Bal, çilek, domates, unlu mamuller, karpuz, limon, peynir, portakal, zeytinyağı, antep fıstığı (kabuksuz), kesme çiçek, çiçek soğanları
16	Güney Kore	Kiraz, portakal, su ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları
17	Hindistan	İncir, kuru kayısı, kuru üzüm, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz),
18	Hollanda	Unlu mamuller, kavun, karpuz, un, portakal, limon, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler
19	Hong Kong	Kiraz, incir, portakal, kabuklu fındık ve yumurta
20	Irak	Antep fıstığı, domates, kavun, karpuz, kuru kayısı, şeker ve şeker ürünleri
21	İngiltere	Bal, çilek, domates, elma, limon, mandarin, peynir, süt ürünleri, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, unlu mamuller, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuksuz-kabuksuz), karpuz, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler, kanatlı eti ve incir
22	İspanya	Çikolata, unlu mamuller ve antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz)
23	İsveç	Su ürünleri

24	İsviçre	Kuru kayısı, kavun, incir
25	İtalya	Bal, şeker ve şeker ürünleri, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), fındık (kabuklu), kesme çiçek
26	Japonya	Bal, çikolata, incir, kanatlı eti, kuru üzüm, limon, peynir, su ürünleri, ormancılık ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, süs bitkileri
27	Kanada	Unlu mamuller, fındık (kabuklu), kavun, karpuz, ayva, makarna, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, zeytinyağı ve incir
28	Katar	Domates, Su Ürünleri
29	Kazakistan	Kiraz
30	Malezya	Makarna
31	Meksika	Un
32	Polonya	Bal ve kuru kayısı
33	Portekiz	Ayva, zeytinyağı
34	Romanya	Ayva ve domates
35	Rusya	Çikolata, kanatlı eti, kuru üzüm, peynir, süt ürünleri, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu), elma, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları, makarna, karpuz, su ürünleri ve kuru kayısı
36	Suudi Arabistan	Kanatlı eti, portakal, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), domates, bal ve peynir
37	Sırbistan	Ayva, Kavun
38	Singapur	Kavun
39	Tayland	Su ürünleri, elma
40	Tayvan	Antep fıstığı, elma, kiraz
41	Ukrayna	Mandarin
42	Venezuela	Un
43	Vietnam	Antep fıstığı,, fındık (kabuklu), incir
44	Yemen	Un